

LÄRARHANDLNING
MODUL 1 KUNSKAPSBAS

FUTURE MINDS

MOMENT 4
EKONOMISK HÅLLBARHET

OM FUTURE MINDS

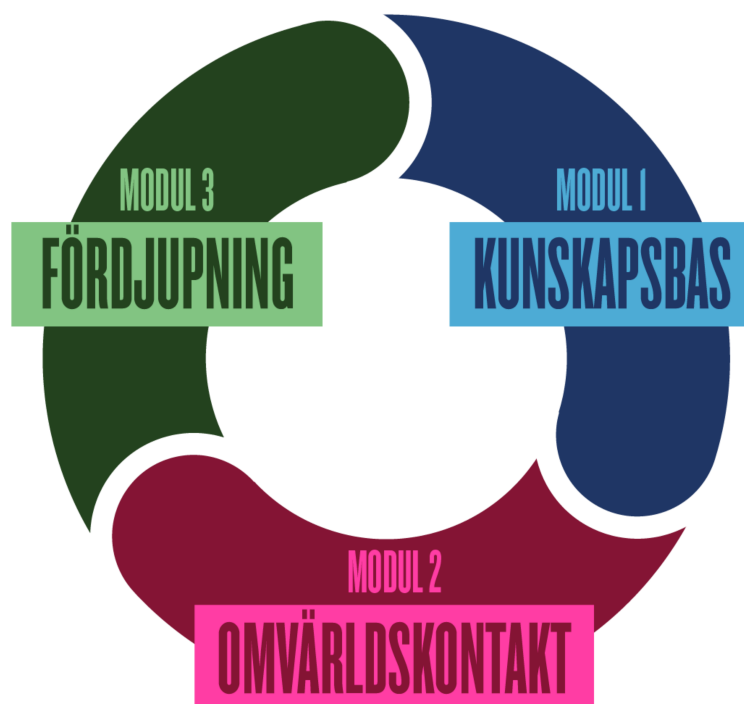
Den här lärarhandledningen är en del av Modul 1 i kunskapsprogrammet Future Minds.

Future Minds är ett kunskapsprogram för gymnasieskolor i hållbar utveckling. Programmet utgörs av 3 moduler som följer eleven genom alla 3 år på gymnasiet med syftet att öka elevers och lärares kunskap och färdighet kring hållbar utveckling under hela studietiden, med målet att ta eleven från grundkunskap till expertis i vår tids viktigaste frågor.

Modul 1 är framtagen och anpassad för årskurs ett på gymnasiet och innehåller en serie sammanhängande moment med handledningsmaterial för lärare att använda i klassrummet. Tillsammans bildar alla moment en helhet och progressionsresa i lärande. Den här handledningen utgör moment 4 av modul 1.

Handledningen är framtagen och skriven av Lisen Vogt och Niccolas Albiz på uppdrag av we_change.

På www.futuremindssweden.se finner du övriga moment och mer information om programmet.

INNEHÅLL

Om Future Minds.	1
Introduktion med didaktisk reflektion.	3
Material för läraren.	4
Koppling till läroplanen.	4
Pass 1: Ekonomins utmaningar och möjligheter.	5
Introduktionsövning: Önskingar och behov.	5
Teorigenomgång.	5
Övning: Var måste vi tänka om?	6
Pass 2: Ekonomiska lösningar på hållbarhet.	7
Värderingsövning.	7
Positiva exempel.	7
Uppgift: Nutidsspaning och framtidsspaning för hållbara lösningar.	7
Valfri fördjupning.	8
Referenslista.	9
Bilagor.	9
Kopplingar till läroplanen	
Case 1: Solenergi i Spanine	
Case 2: Trine	
Elevuppgift: Nutidsspaning och framtidsspaning för hållbara lösningar	

INTRODUKTION TILL MOMENTET

MED DIDAKTISK REFLEKTION

Att hushålla inom planetära gränser

Ordet ekonomi betyder att hushålla, men hur hushållar vi med jordens resurser? Om alla jordens invånare levde som en medelsvensk skulle det behövas ungefär 4 jordklor och vid en mätning år 2020 skulle det innebära att jordens årliga förnybara resurser skulle vara slut 2 april. Det är de rikaste som nyttjar jordens resurser mest medan de fattigaste oftast är de som drabbas hårdast av klimatförändringar och dess konsekvenser. Hur kan ekonomiska styrmedel användas för att vi ska hålla oss inom de ekologiska ramarna och bidra till ökad ekonomisk jämlikhet? Begreppet tillväxt är ofta diskuterat och också ifrågasatt. Intressant är att i det globala målet 8 finns begreppet ekonomisk tillväxt med i rubriken *Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt*. Vem och vad gynnar ekonomisk tillväxt? I det här momentet om ekonomisk hållbarhet får eleverna både grundläggande teoretiska begrepp kring ekonomisk hållbarhet och möjlighet att fördjupa sig och framtidsspana på möjliga lösningar och kritiskt granska dessa.

Pass 1

Pass 1 startar med en enkel övning för att eleverna ska reflektera över begreppen önsknings och behov och vad som kanske styr dessa, vad som är konsumtionsbaserat och vad som påverkar den sociala och ekologiska hållbarheten. Om klassen har arbetat med momentet om social hållbarhet innan kan en koppling göras till den sista övningen om hur välmåendet kan öka. Därefter följer en teorigenomgång där kopplingen mellan ekonomisk och social hållbarhet lyfts och hur ekonomisk ojämlikhet påverkar hela samhället negativt, i relation till vad vi vet från de 8 hållbarhetsprinciperna. Här finns det utrymme att lyfta olika intressekonflikter och låta eleverna kritiskt granska de ekonomiska system och styrmedel som finns idag. Därefter följer en reflektionsuppgift där eleverna får reflektera över hur ekonomiska aspekter kan bidra till en hållbar utveckling. I efterföljande gruppsamtal, där eleverna tillsammans ska rangordna sina förslag, skapas möjligheter för utvecklande deliberativa samtal.

1 <https://www.overshootday.org/newsroom/country-overshoot-days>

2 <https://www.wwf.se/klimat/ekologiska-fotavtryck>

TIPS

Läs mer i Skolverkets modul Hållbar utveckling om:

Intressekonflikter³

Deliberativa samtal⁴

Pass 2

Pass 2 inleds med en värderingsövning utifrån den tidigare teoretiska genomgången. I övningen Stå på linje får eleverna själva först ta ställning till påståenden och sedan ställa sig på en kurvformad linje utifrån sina ställningstaganden. Värderingsövningen följs av en studie av 2 goda exempel på hur ekonomin kan bidra till en hållbar utveckling inom energiområdet. Därefter arbetar eleverna själva i mindre grupparbeten för att ta reda på fakta om aktuella lösningar på problem som en ohållbar ekonomi medför. Till uppgiften finns hjälpfrågor och förslag på länkar. Bestäm gärna redovisningsform tillsammans med eleverna. En valfri fördjupning föreslås avslutningsvis där eleverna med hjälp av ABCD-verktyget kan analysera och föreslå lösningar för en hållbar utveckling. Passet lyfter flera olika sätt att utnyttja resurser smartare och effektivare som till exempel genom delningsekonomi och cirkulär ekonomi.

De didaktiska reflektionerna är till stor del inspirerade av resonemangen i Skolverkets modul Hållbar utveckling för gymnasiet.⁵

3 https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/01-hallbar-utveckling/Gymnasieskola/902-Hallbar-utveckling-GY/del_04/Material/Flik/Del_04_MomentA/Artiklar/A1_GY_04A_02_intressekonflikter.docx

4 https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/01-hallbar-utveckling/Gymnasieskola/902-Hallbar-utveckling-GY/del_03/Material/Flik/Del_03_MomentA/Artiklar/A1_GY_03A_01_demokrati.docx

5 <https://larportalen.skolverket.se/#/modul/01-hallbar-utveckling/Gymnasieskola/902-Hallbar-utveckling-GY>

SYFTE

Att öka elevernas kunskap och förståelse för ekonomiska system och ekonomiska styrmedel.

MÅL

Att eleverna tillskansar sig ökade kunskaper om ekonomins roll i samhället och reflekterar över hur den kan användas för att bidra till en hållbar utveckling.

METOD

Värderingsövningar, teori, grupparbete och reflektioner.

MOMENTETS OMFATTNING: 140-190 MIN.

Material för läraren

Se bilagor för:

- Koppling till läroplanen
- Case: Solenergi i Spanien
- Case: Trine
- Elevuppgift: Nutidsspaning och framtidsspaning för hållbara lösningar
- Fortbildning på www.futuremindssweden.se

Koppling till läroplanen

Läroplanen är framtagen med förankring i läroplanen för gymnasiet, GY11. Som bilaga finns en utförlig lista över hur momentet knyter an till olika gymnasiegemensamma ämnens syfte och centrala innehåll såväl som läroplanens övergripande mål och riktlinjer. Här lyfts särskilt Sh, Nk, Sv, Sv2, Hi och Re som exempel, men andra ämnen kan och bör förstås involveras och vi vill uppmuntra och rekommendera arbetslagen på skolan att gemensamt titta efter kopplingar till examensmålen för varje program och avgöra hur de egna karaktärsämnena kan bidra till momentet och dess innehåll.